

Memorial Day Virtual Yarchei Kallah

Harav Zvi Einstadter

בענין תשלומים לציבור שבטלו קריאת התורה

מראה מקומות:

-- שלחן ערוך או"ח – ס' קל"ה סעיף ב', ע' רמ"א וביאור הגר"א

-- משנה ברורה שם – ע' ביאור הלכה

-- אור זרוע – הל' שבת ס' מ"ה

מגן דוד ס"ז א"ח הלכות קריאת ס'ת קרה מגן אברהם נ"י קצז באר הנולה

הקורא כ"כ בשם רי"ב"א וז"ל מראה בעיני דהוה כמו מועד כדאמרינן בכתובות בפרק קמא דמדמה חתן למועד וימי מועד שלו חשיב רגל כי יוכי דאמרינן אף על פי שאמרו אין חלכות במועד אבל במועד להוסיף לקרות ד' דלדידכו הו"ל (ג) ס"ט שמונה להוסיף (מכדי פ' הקורא עומד והג"מ פ' י"ב מסכת' [ג] ונראה דה"ל ג' לשני בעלי נתיב ד"ט שגם הוא כדלקמן סי' תקל"ט (ודין שנה וי"ט ע"ל ריש סי' רפ"ג לענין סוספה) :

ב' מוחזקין בלוחו שבת שבעלו אין קורין בשבת הבאה ג' דלא מלינו לעולם שקורין ג' וא"ל יקראו ב' לכל הסמות דאין תקנה לחלואין (ובגמ"מ כתב ע"ז ולא נראה דכריו בעיני) ואם בעלו פ' ויחי אין לקרות' עם פ' שמות כי בשקורין ב' סדרות לריך לקרות חד גברא מכוף סדרה ראשונה לתחלת סדרה שניה כדי שיכיו ממוזבין וזה אינו נכון לעשו' בשני ספרים (רמ"מ סי' פ"ה) : ה מלה במל' ומכר"ל כ' דנוהגין לקרותו אע"פ שאינו יודע לקרות כלל עם הש"ך ול"י ד"מ

עמרת זקנים

[ב] אם בעלו שבת א' כו' . דוקא כשא לא קראו בשבת העבר כי אם סדרה אחת או קורין בשבת הבאה אותה הפרשה עם הסר' השייכה לאותה שבת משום דנלאו כבי מלינו לשעמי' שקורין שתי סדרות בשבת אחד אבל אם נתבטלו שתי שבתות וה"ל אם בלוחו שבת שבעלו היה ראוי לקרות שתי סדרות אין קורין בשבת הבאה דלא מלינו שבת בשום דוכחא שקורין ג' סדרות בשבת אחד (ש"ח מהר"ם סי' ס"ה) וכן כשא קורין בלוחו שבת שתי סדרות גם כן אין קורין סדרה שביטלו מעטם כ"ל כ"ל . ונראה שיש לחלק בין אם בעלו שתי שבתות כל פעם פרשה אחת או י"ט שבתות ביום בשבת הבאה שביטל עם הפ' השייכה לאותו שבת אבל כשא נתבטלו שבת אחת וקראו בשבת הבאה חצי היובל דיומא שעבר ובשבת בעלו חד סדרה נמי לא אשרן שקורין בשבת הבאה אותה הפרשה

ב' מוחזקין לקרות ד' דלדידכו הו"ל (ג) ס"ט שמונה להוסיף (מכדי פ' הקורא עומד והג"מ פ' י"ב מסכת' [ג] ונראה דה"ל ג' לשני בעלי נתיב ד"ט שגם הוא כדלקמן סי' תקל"ט (ודין שנה וי"ט ע"ל ריש סי' רפ"ג לענין סוספה) :

ב' מוחזקין לקרות ד' דלדידכו הו"ל (ג) ס"ט שמונה להוסיף (מכדי פ' הקורא עומד והג"מ פ' י"ב מסכת' [ג] ונראה דה"ל ג' לשני בעלי נתיב ד"ט שגם הוא כדלקמן סי' תקל"ט (ודין שנה וי"ט ע"ל ריש סי' רפ"ג לענין סוספה) :

ב' מוחזקין לקרות ד' דלדידכו הו"ל (ג) ס"ט שמונה להוסיף (מכדי פ' הקורא עומד והג"מ פ' י"ב מסכת' [ג] ונראה דה"ל ג' לשני בעלי נתיב ד"ט שגם הוא כדלקמן סי' תקל"ט (ודין שנה וי"ט ע"ל ריש סי' רפ"ג לענין סוספה) :

ב' מוחזקין לקרות ד' דלדידכו הו"ל (ג) ס"ט שמונה להוסיף (מכדי פ' הקורא עומד והג"מ פ' י"ב מסכת' [ג] ונראה דה"ל ג' לשני בעלי נתיב ד"ט שגם הוא כדלקמן סי' תקל"ט (ודין שנה וי"ט ע"ל ריש סי' רפ"ג לענין סוספה) :

ב' מוחזקין לקרות ד' דלדידכו הו"ל (ג) ס"ט שמונה להוסיף (מכדי פ' הקורא עומד והג"מ פ' י"ב מסכת' [ג] ונראה דה"ל ג' לשני בעלי נתיב ד"ט שגם הוא כדלקמן סי' תקל"ט (ודין שנה וי"ט ע"ל ריש סי' רפ"ג לענין סוספה) :

ב' מוחזקין לקרות ד' דלדידכו הו"ל (ג) ס"ט שמונה להוסיף (מכדי פ' הקורא עומד והג"מ פ' י"ב מסכת' [ג] ונראה דה"ל ג' לשני בעלי נתיב ד"ט שגם הוא כדלקמן סי' תקל"ט (ודין שנה וי"ט ע"ל ריש סי' רפ"ג לענין סוספה) :

ב' מוחזקין לקרות ד' דלדידכו הו"ל (ג) ס"ט שמונה להוסיף (מכדי פ' הקורא עומד והג"מ פ' י"ב מסכת' [ג] ונראה דה"ל ג' לשני בעלי נתיב ד"ט שגם הוא כדלקמן סי' תקל"ט (ודין שנה וי"ט ע"ל ריש סי' רפ"ג לענין סוספה) :

ב' מוחזקין לקרות ד' דלדידכו הו"ל (ג) ס"ט שמונה להוסיף (מכדי פ' הקורא עומד והג"מ פ' י"ב מסכת' [ג] ונראה דה"ל ג' לשני בעלי נתיב ד"ט שגם הוא כדלקמן סי' תקל"ט (ודין שנה וי"ט ע"ל ריש סי' רפ"ג לענין סוספה) :

ב' מוחזקין לקרות ד' דלדידכו הו"ל (ג) ס"ט שמונה להוסיף (מכדי פ' הקורא עומד והג"מ פ' י"ב מסכת' [ג] ונראה דה"ל ג' לשני בעלי נתיב ד"ט שגם הוא כדלקמן סי' תקל"ט (ודין שנה וי"ט ע"ל ריש סי' רפ"ג לענין סוספה) :

ב' מוחזקין לקרות ד' דלדידכו הו"ל (ג) ס"ט שמונה להוסיף (מכדי פ' הקורא עומד והג"מ פ' י"ב מסכת' [ג] ונראה דה"ל ג' לשני בעלי נתיב ד"ט שגם הוא כדלקמן סי' תקל"ט (ודין שנה וי"ט ע"ל ריש סי' רפ"ג לענין סוספה) :

ב' מוחזקין לקרות ד' דלדידכו הו"ל (ג) ס"ט שמונה להוסיף (מכדי פ' הקורא עומד והג"מ פ' י"ב מסכת' [ג] ונראה דה"ל ג' לשני בעלי נתיב ד"ט שגם הוא כדלקמן סי' תקל"ט (ודין שנה וי"ט ע"ל ריש סי' רפ"ג לענין סוספה) :

ב' מוחזקין לקרות ד' דלדידכו הו"ל (ג) ס"ט שמונה להוסיף (מכדי פ' הקורא עומד והג"מ פ' י"ב מסכת' [ג] ונראה דה"ל ג' לשני בעלי נתיב ד"ט שגם הוא כדלקמן סי' תקל"ט (ודין שנה וי"ט ע"ל ריש סי' רפ"ג לענין סוספה) :

ב' מוחזקין לקרות ד' דלדידכו הו"ל (ג) ס"ט שמונה להוסיף (מכדי פ' הקורא עומד והג"מ פ' י"ב מסכת' [ג] ונראה דה"ל ג' לשני בעלי נתיב ד"ט שגם הוא כדלקמן סי' תקל"ט (ודין שנה וי"ט ע"ל ריש סי' רפ"ג לענין סוספה) :

ב' מוחזקין לקרות ד' דלדידכו הו"ל (ג) ס"ט שמונה להוסיף (מכדי פ' הקורא עומד והג"מ פ' י"ב מסכת' [ג] ונראה דה"ל ג' לשני בעלי נתיב ד"ט שגם הוא כדלקמן סי' תקל"ט (ודין שנה וי"ט ע"ל ריש סי' רפ"ג לענין סוספה) :

ביאורי הגאון ר"א ז"ל

וביתו כו' : [ב] ונראה כו' . כמ"ל בפי' תק"ט סי' ואינו מוכרח ועמ"ל : [ג] אם בעלו כו' . כמ"ל בתפ"ל שיה' ולא סתמו כו' : [ד] המנהג כו' . שפי' סדן מ"ח קודם כמ"ל כמ"ל כ"ח א' ואפי' הכן ח"ת וישראל גדול מ"ח הוא קודם דבר ור"ה קרי בשמי' ע"ש וכ"ל כל המוסיקים רק ע"ש המנהג שנהגו מקדם כמ"ל הרמב"ם ור"ש רק המלוכים מ"ל דאיתו רשאי דדוקא רק ור"ה דביישי ליה כמ"ל דדוקא ששפטים מ"ל תכמנו אל בל"א אינו רשאי בעור אפי' גי'א ישראל וכלא מעמ"ל שאחריהם ח"ה אצטוים סתמים כו' ועוד דוקא שכל הסתים פשוטין לו ככל העולם כמ"ל אפי' ר' חיי כו' והיה דמגילת כמ"ל מוספת עם דל"י עירא : [ס] והוא כו' . מיהו כו' עיין מ"ס סי' קל"ט ס"ב :

א מגילה כ"א
ב שם ל"א

קלה סדר קריאת התורה ביום ב' וה'. ובו י"ד סעיפים:

א (א) *בשני (א) [א] ובחמישי ובשבת במנחה קורין (ב) שלשה אין פוחתין מהם (ב) ואין מוסיפין עליהם ואין מפטיירין בנביא. הגה ואם היו ב' חמישי צנח"כ והם ישראלים (ג) מותר להוסיף לקרות ד' לדלידהו הו (ג) כיו"ט שמותר להוסיף (מרדכי פ' הקורא עומד הגהות מיימוני פ"ג מה"מ) ונראה דה"ה לשני בעלי ברית דיו"ט שלהם הוא כדלקמן סי' תקנ"ט (ודין שנת ויו"ט ע"ל ריש סי' רפ"ג לענין הוספה): ב מקום שמפסיקין בשבת בשחרית שם קורין (ד) במנחה ובשני ובחמישי ובשבת הבאה: **הגה** (ד) *אם צטלו (ו) * שנת אחת (ו) * קריאת הפרשה צנור לשנת הצאה (ח) קורין אותה פרשה עם הפרשה השייכה לאותה שנת (אור זרוע)

שערי תשובה

[א] ובחמישי. עשה"ט שכתב גירסא מוטעת כו' וליחא אלא שחסר דפוס בדברי המג"א כמ"ש צד אפרים. ומכאן ואלך כל הלכות קריאת התורה עד סיומן ק"י תמנא מיד ומסודר יפה במינור שערי אפרים ופמחי שערים ומשם מדרשנו:

(א) ובחמישי. עיין מ"א שחמה על הרי"ף שכתב בשם הירושלמי משמה מיקן לישראל שיהיו קורין צ"ו וה' וכו' ע"ש וגירסא מוטעת נודמנה לו' והמ"א ועיין בהרי"ף שפנינו ועיין מהר"י הלוי סי' כ"ט: (ב) שלשה. ואם צטלו ציוס ב' הקריאה ע"י אונס יכול

לקרות ציוס ג' שלא ילכו ג' ימים בלא תורה משא"כ ציוס ה' עטרת וקנים ע"ש: (ג) כיו"ט. ואין נוהגין כן. אחרונים: (ד) אם צטלו. וה"ה אם התחילו ולא סיימו מחמת קטע אצל אם היו ב' מחוברין צאותה שנת שצטלו אין קורין בשנת הצאה ג' דלא מצינו **משנה ברורה**

ביאור הלכה

* אם בטלו וכו'. עיין מ"ב ועיין בעט"ו דמספקא אם דוקא בשוגג או אפילו במזיד נמי לרין להשלים ובפ"ג: ובשלחן עזי שטיס כתבו דמקמימת הפוסקים משמע דלפילו במזיד נמי משלימין אכן מביאור הגר"א דנסיב טעמא דהאי דינא מדין תפלה דקיי"ל טעה ולא התפלל איהו תפלה משלים אותה בתפלה הסמוכה משמע לכאורה דדוקא בשוגג כמו החס שאין לה תשלומין במזיד וכמובאר בסיומן ק"ח ועיין:

כתב הרמב"ם פ"ג מהלכות תפלה משה רבינו מיקן להם לישראל שיהיו קורין צמורה צדיים בשבת בשני ובחמישי בשחרית כדי שלא יהיו שגשג ימים בלא שמיעת תורה ועוד מיקן שיהיו קורין גם צמנחה בבל שנת (א) משום יושפי קרית וגם הוא מיקן שיהיו קורין בשני ובחמישי שלשה בני אדם ולא יקראו פחות מעשרה פסוקים [כי זמן מרע"ה לא היתה התקנה דוקא שיהיו קורין ג' ושיקראו עשרה פסוקים דוקא ואתא הוא ומיקן דבר זה] וצירושלמי איתא משה מיקן להם לישראל שיהיו קורין צמורה בשבת ויו"ט ובראש חודש ובחוש"מ ומצינו הרי"ף פרק הקורא עומד וכן הוא ברמב"ם פ"ג הלכה ח':

א (א) בשני ובחמישי. (ב) בשחרית ואף דנדיעבד (ג) כל היום ומנה מכל מקום לכתחלה מצוה להקדים: (ב) ואין מוסיפין עליהם. משום (ד) צטול מלאכה לעם וגם אין מפטיירין מטעם זה: (ג) מותר להוסיף. כדי שיוכלו שניהם לעלות לתורה ולדינא כתבו

האחרונים דאין נוהגין כן וכ"ש דלענין בעלי ברית צודאי אין לנהוג כן: (ד) במנחה ובשני וחמישי. ואם טעו וקראו להשלשה קרואים צפרשה ראשונה של קר שצוה בעבר או של שצוה הבא לאחר שצוה זו אם הוא מעבד צדיעבד או לא עיין בפמחי תשובה שציבא דעות האחרונים זה: (ד) **אם בטלו וכו'**. מחמת קטעה וכדומה ומיירי שלא קראו כל היום אצל אם צטלו רק בשחרית הקריאה וצמנחה צבר מצאו מנוחה אם יש פנאי לקרות כל הסדרה (ה) יקראו צמנחה כל הסדרה ויקראו שצעה גברי כי כל יום השצת הוא זמן הקריאה אצל אם גם צמנחה לא היה מנוחה לא יקראו בשני או צממישי כל הסדרה משצת העבר כי צחול יש צטול מלאכה לעם אלא יקראו רק הפרשה מן הסדר של שנת הבא ולא מן שנת העבר [דגמ"ר ע"ש מילתא צטעמא]: (ו) **שבת אחת**. ואם צטלו כמה שצמות (ו) י"א דאין לקרות בשנת הצאה כ"א הסדרה האחרונה הסמוכה לו (ו) וי"א דלרין להשלים צצבור כל הסדרות שצטלו (ז) ומצינו הגר"א משמע דס"ל כדלעיל בהראשונה: (ז) **קריאת הפרשה וכו'**. ואם היו שתי פרשיות מחוברין צצותו שנת שצטלו דעת הר"מ מינך דאין משלימין אותם כלל דלא מצינו לעולם שקורין ג' קדרות בשצת אחת ולקרות פרשה אחת מהן נמי לא אמרינן דאין תקנה לחצאין וה"ה אם בשצת זו היו שתי פרשיות מחוברות נמי אין משלימין הפרשה משצת שעבר מטעם הנ"ל ובהגהת מנהגים חולק על כל זה וכן הסכים צא"ר דלעולם לרין להשלים מה שצטלו משצת העבר וכן נוטה דעת ספר מגן גצורים. (ט) י"א דאם צטלו פרשת ויחי אין לקרות עם פ' שמות כי כשקורין ב' קדרות לרין לקרותו חד גצרה מסוף סדרה ראשונה לחתלת סדרה שניה כדי שיהיו מחוברין וזה אין נכון לעשותו בשני ספרים וה"ה צפקודי ויקרא וכדומה ויש חולקין וס"ל (י) דלעולם משלימין וכתב בשלחן עזי שטיס דהנהוג כן אין מוחין בידו. כתב צספר שערי אפרים אם צטלו הקריאה צציהכ"ג אחת רובו הצבור מה שצמנו קריה"ת זה שמעו קריה"ת צציהכ"ג אחרת א"ל להשלים אצל אם רוב הצבור לא שמעו כלל אע"פ שיש שם צתי כנסיות אחרות שקראו שמה כדין מ"מ אותן שלא שמעו הקריאה והם רוב הצבור של צציהכ"ג זה צריכין להשלים הקריאה: (ח) קורין אותה פרשה. והיינו שיקראו כסדר הכתובות

שערי תשובה

(א) הם בעלי מלאכות שאין להם פנאי לשמוע קריאת התורה צ"ו וה' [ראש"ש] והערות פירש אינשי דלא עיילי לבי מדרשא אלא רגילין שיוצבין צקרתו העיר ועוסקין צצרי שיהי: (ב) כ"מ משלחן הרמב"ם הנ"ל: (ג) כ"מ מדגול מרצבה ואף דהוא איירי לענין שנת פשוט דה"ה לבי וה': (ד) רש"י: (ה) ויקראו הסדר של שחרית קודם החתלת המנחה ואח"כ יאמרו אשרי ובלא לנין ואח"כ יקראו קריאה של מנחה כנהוג כ"ל: (ו) זו היא לדעת הרמ"מ [עט"ו]: (ז) א"ר: (ח) מדממה לה להשלמת התפלה ושם הלא קי"ל צסיון ק"ח בסיומן ק"ח דאין משלימין אלא תפלה הסמוכה לה: (ט) מהר"ם מינך הנ"ל: (י) עקרי הד"ט בשם תשובה דבר משה:

הלכות קריאת ספר תורה סימן קלה

(ועיין לקמן סי' רפ"ג): ג (ט) זכה קורא בתורה ראשון (י) ואחריו לוי ואחריו ישראל: ד (יא) המנהג ג גיטין נ"ט ד רב עמרם ורב געונויא ד רשב"א ו מהרי"א בשם משנה הרשב"א ד מהרי"א בשם א"ח ובשם ה"ר"ף

ועיין לקמן סי' רפ"ג: ג (ט) זכה קורא בתורה ראשון (י) ואחריו לוי ואחריו ישראל: ד (יא) המנהג הפשוט שאפילו כהן עם הארץ קודם לקרות (יב) * לפני חכם גדול ישראל "הוא שהכהן (יג) יודע לקרות (ומיהו אם יוכל לקרות עם הש"ס מלה (ה) צמלה (יד) סגי זכך כדלקמן סי' קל"ט (אצוריהס) (טו) שאם אינו יודע לקרות היאך יברך על התורה: ה (טז) 'אם הס"ת פתוח והכהן קורא את שמע (יז) אינו רשאי (ו) להפסיק וקוראים ישראל (י) במקומו: הגה וכן צמעיט שאמר פסח וסוכות שקורין ויחל אם אין הכהן מתענה קורין לישראל (יח) ועוד שילך הכהן (ח) מצה"כ (מהרי"ק שורש ט'): ו 'אם נכנס הכהן לבהכ"ג

באר היטב

לעולם שקורין ג'. וה"ל יקראו ז' לכל הפחות דלין תקנה לחלואין. ואם צטלו פרשת ויחי אין לקרותו עם פרשת שמות לזרז לקרות. חד גברא מסוף קדרא ראשונה למחלת קדרא שניה כדי שיהיו ממוזרין וזה אין נכון לעשות בשני ספרים רמ"מ סי' פ"ה. ועיין עטרת וקנים: (ה) צמלה. ועכשיו לא נהגו לדקדק אחרי: (ו) להפסיק. ואפי' למ"ד בסי' ס"ו ס"ד שמפסיק היינו כשקראוהו אבל למחלה אין לקרותו. וז"ל שם אלא היה כשעוסק צמ"מ דאינו רשאי להפסיק כגון צרכות שן ק"ס. ואפשר בפסוקי דומרה שרי

משנה ברורה

צמורה מחלה של שבת העבר ואח"כ של שבת זו [שם צאו"ן] והטעם כחז שם כי מימות מרע"ה נתקן לקרות התורה בצרשיותיה ולהשלימה וכו' כדי להשלימה לעם מנחת וקנים: ג (ט) כהן קורא בתורה ראשון.

ע"י ה"ב או ה"ג אין זה מעכב עכ"ל: * לפני חכם גדול ישראל. ועיין צמ"א בשם היש"ש עמוד ליהרר למחלה שלא לקרות לכהן ע"ה לפני מ"ח אם יש כהן חבר צביהמ"ד שאפשר לקרות אותו וע"ש מה שכחב עוד צוה.

ביאור הלכה

דכתיב וקדשתו (יא) וקבלו חז"ל שר"ל לכל דבר צדוקה לפחות ראשון ולבדך ראשון וליטול מנה יפה ראשון ומ"מ אם רצה הכהן לחלוק כבוד לרבו או למי שגדול ממנו הרשות צדו'. אבל לענין לקרות צמורה (יב) צביהכ"ג תקנו חז"ל מפני דרכי שלום שאין הכהן והלוי יכולין למחול אלא דוקא כהן קורא ראשון ואחריו לוי ואחריו ישראל כדי שלא יצא הדבר לדי מחלוקת שכ"א יאמר אני גדול ואקרא ראשון. ואין חילוק בין שבת ויו"ט (יג) לשני וחמישי ושאר זמנים שקוראין צהן [פמ"ג]. אם אין כהן צביהכ"ג הולכין אחר הגדול צמחה ומנין אע"פ שהאחר גדול בשנים [מ"א צסק"ן]: (י) ואחריו לוי. ואסמכיהו (יד) אקרא דכתיב ויחנה אל הכהנים בני לוי וגו' אטו אין לא ידעין דכהנים בני לוי יניהו אלא לאשמועינן דמחלה כהנים והדר בני לוי: ד (יא) המנהג הפשוט. ר"ל (טו) אף דהרבה ראשונים סוברין דלא נעשה מקנה זו להקדים עם הארץ לפני החכם מ"מ המנהג כהפוסקים שסוברין דלענין קריאת התורה צביהכ"ג מפני דרכי שלום לא חילקו צוה: (יב) לפני חכם גדול. ואין כאן ציון לכבוד התורה (טו) דכיון שכן המנהג אין כאן צוה: (יג) יודע לקרות. מתוך הכחב כדלקמן סימן קל"ט ס"ג: (יד) סגי בכך. והיינו דוקא בשאין שם כהן אחר זולתו שיוכל לקרות צמורה כמבאר בין שם: (טו) שאם אינו יודע וכו'. וכהיום (יז) נוהגין לקרותו אע"פ שאינו יודע לקרות עם הש"ץ עכ"פ צמ"מ מה שנכתוב שם: ד (טז) אם לא נהגו לדקדק היטב ותלינן דמסתמא יכול לקרוא עם הש"ץ עכ"פ צמ"מ ועיין לקמן צמין קל"ט ס"ד"ה מה שכתוב שם: ד (טז) אם הס"ת פתוח. ה"ה (יט) אפילו עדיין לא הוציאו הס"ת ג"כ אין ממתניין מלהוציא הס"ת עד שיגמור הכהן חפלתו משום טרחא לזבזבא: (יז) אינו רשאי. ואפילו לדעה הראשונה צמין ס"ו ס"ד שמפסיק היינו כשקראוהו ומפני כבוד התורה אבל למחלה אין לקרותו ומשום פגמא דכהן (שיאמרנו עליו שאינו כהן) ליכא למיחש שיהי הכל רואין שהוא עסוק צמ"מ ומפלה והסכימו (כ) האחרונים דלאו דוקא שם אלא כשעוסק בצרכות של ק"ס ועיין לעיל צמין ס"ו סכ"ז שהכרענו לדין להקל לקרותו למחלה כשהוא עומד בין הפרקים ואין שם כהן אחר וכ"ש כשהוא עוסק בפסוקי דומרה: (יח) וטוב שילך הכהן. היינו דמדינא אפילו לא ילא ג"כ יוכל לקרוא לישראל צמקומו כיון שהוא אינו יכול לעלות רק דלמחלה טוב יותר שילך מצה"כ"ג דשמא איכא פגמא משום שאין הכל יודעין שהוא אינו מתענה. ואם יש כהן אחר צביהכ"ג שמתענה א"צ לכו"ע לילך מצה"כ"ג רק להודיע לש"ץ שלא יקראוהו. קהל שהיו נוהגים מקדם שצמח צרשית היה אחד מהקהל מתנדב מעות לזרז צביהכ"ג כדי שיקרא ראשון צמחלת התורה והכהן אינו רוצה למחול אין חוששין לדבריו ויעשו הקהל כמנהגם מאחר שצמנהג קדום הוא צנתקן לכבוד התורה [מהרי"ק שורש ט'] ע"ש שמאריך צצמח המנהג הזה] ועיין צמנהג ופר"ח שהסכימו שאפילו אינו רוצה ללא מצה"כ"ג אעפ"כ אין חוששין לזה וקורין לישראל המתנדב. והיינו דוקא צניחין כוה שהיה מקדום ומוסכם לכל צענשה עם צרשות הכהנים שהיה מנהגם מעולם ללא מצה"כ"ג שקוראין להישראל משום עילוי וכבוד התורה שמתנדבין דמים יקרים צעד קריאת פתיחתה משא"כ צעיר שרצו לעשות מנהג קצוב למכור המנחת שלא צרשות הכהנים ועל הכהנים שיצאו צעשה שקורין צמורה שאין הרשות צידם [צמחנת חתם סופר סימן כ"ד וכו"כ צמחנת שיבת ציון]:

שער הציון

(יא) גמרא: (יב) הנה צמגרא נוצר צביהכ"ג ומשעה לכאורה דדוקא שם משום דשכיח רבים ואחי לאינווי כדאי' שם אבל כשמחלל צעשה צמין דלא שכיח רבים כלל לא חקו רבנן ויכול למחול דומיא דבי' דתמן הגמרא ואף דכתיב המוספות דומיניו גם ז' וה' כשנת וי"ט דמיא היינו ג"כ משום דהאצורא שכיח רבים צביהכ"ג גם צ' וה' משא"כ צמחפללין צבת אמנם מדקמס צשו"ע ולא חילק צוה צממע דכרשוס צמנהג בכל מקום צוה וז"ע: (יג) אפילו לא היה שם רק מנין ממומלס ג"כ אין להקל דלא פלוג רבנן [מ"א]: (יד) גמרא: (טו) עיין צ"י ויצורא הגר"א: (טו) אחרונים: (יז) כן מנבאר מדברי המ"א צמין זה סק"ה ולקמן צמין קל"ט סק"א וסק"ד וכו"כ צמפר מנן צבורים ע"ש: (יח) מ"א סימן קל"ט סק"ד: (יט) כן מוכח צמחנת הרשב"א סימן קט"ו שצמנו מקור הדין להדיא והאי דנקט המנחר ס"ח פתוח משום דמעשה שהיה צמחנה הייתה ע"ש: (כ) מ"א וד"ה"ס ושערי אפרים דלא כט"ו:

הגהות ותיקונים: א) ס"ק י"ג:

הארות והערות: 1) עיין במ"ב סימן ר"א ס"ק י"ג:

ציקוס דברי הרב: א) ובשו"ע הרב צמין ק"ח סעיף סי' כתב: שיכול ליתן רשות לישראל לקרות ולברך לפניו, וכתב שם שכהן יכול למחול אע"פ שאינה נהנה מישראל..

